

SĒKMINGAS ĪDARBINIMAS – NAUDA VISIEMS!

INFORMACINIS LEIDINYS
DARBDAVIAMS
APIE NEĪGALIŪJŪ INTEGRACIJĀ
Ī DARBO RINKĀ

KAS GALI DIRBTI?

Dirbti gali kiekvienas asmuo, kurio žinios, įgūdžiai atitinka darbo vietos keliamus reikalavimus.

Negalia nėra kliūtis dirbti, tai tik aspektas, į kurį reikia atsižvelgti parenkant darbo pobūdį ir pritaikant darbo vietą. Kiekvieną negalią galima kompensuoti techninėmis pagalbos priemonėmis, pritaikytomis darbo sąlygomis ir draugiška atmosfera.

SKAIČIAI IR FAKTAI

- Lietuvoje yra apie 180 tūkst. darbingo amžiaus žmonių, turinčių negalią, iš kurių tik penktadalis dirba;
- dauguma asmenų, turinčių negalią, nori ir gali dirbti;
- 2010 spalio mėn. darbo biržoje buvo įregistruota apie 16 tūkst. negalią turinčių bedarbių;
- profesinės rehabilitacijos metu asmenys gali įgyti kvalifikaciją pagal 284 profesinio mokymo programas Lietuvoje;
- 2006–2009 m. profesinės rehabilitacijos paslaugos suteiktos daugiau nei 800 asmenų, iš kurių apie 40 proc. sėkmingai įsidarbino;
- darbdaviams, įdarbinantiems darbuotojus, turinčius negalią, teikiamos įvairios lengvatos;
- dirbantys asmenys tampa mokesčių mokėtojais, o ne tik išmokų gavėjais.

KOKIUS DARBUS GALI DIRBTI ASMENYS, TURINTYS NEGALIĄ?

Negalios pobūdis	Profesionaliai atliekami darbai
Judėjimo	Daugumą darbų, ypač susijusių su kompiuterija, amatais ir kita.
Klausos	Daugumą darbų, ypač susijusių su kompiuterija, amatais, aplinkos priežiūra ir kita.
Regos	Darbai susiję su kompiuterija, masažu, detalių surinkimu ir kita.
Psichikos	Daugumą darbų, ypač susijusių su paslaugų teikimu, statyba, kompiuterija, amatais ir kita.
Sutrikusio intelekto	Padėjėjais paslaugų teikimo srityje, pakuotojais, aplinkos prižiūrėtojais, valytojais ir kita.

KOKIE PRIVALUMAI ĮDARBINUS ASMENĮ, TURINTĮ NEGALIĄ?

- Dauguma darbdavių pažymi šias negalią turinčių darbuotojų savybes: pareiškimas, lojalumas darbovietai, noras išsaugoti darbo vietą.
- Darbdavys turi galimybę gauti valstybės paramą asmens darbo vietos pritaikymui, darbo užmokesčio subsidijas ir kitas mokesčines lengvatas.
- Darbdavys įgyja šiuolaikiškos ir socialiai atsakingos įmonės įvaizdį.

KAIP SUKURTI TINKAMĄ DARBO APLINKĄ DARBUOTOJAMS TURINTIEMS NEGALIĄ?

- Sutrikusios regos asmenims – Brailio raštu pažymėti pastato aukštus, mygtukus lifte, pasirūpinti leidžiančiais orientuotis aplinkoje skiriamaisiais ženklais.
- Sutrikusios klausos asmenims – aiškiai artikuliuoti žodžius asmeniui, gebančiam skaityti iš lūpų; teikti darbo užduotis raštu, kuritiems darbuotojams organizuoti gesto vertėjo paslaugas.
- Judėjimo negalią turintiems darbuotojams – pritaikyti fizinę aplinką laisvam neįgaliojo judėjimui darbovietėje, įskaitant bendrąsias patalpas, darbo vietą, įvažiavimą į pastatą.
- Psichikos negalią turintiems asmenims – užtikrinti ramią, nesukeliančią streso darbo aplinką, suteikti galimybę daryti pertraukas, jei reikia – parūpinti darbo asistentą.
- Sutrikusio intelekto asmenims – būtinos supaprastintos, etapais išskaidytos darbo užduotys, draugiška kolegų parama ir palaikymas.

AR NEGALIĄ TURINTYS ASMENYS YRA KVALIFIKUOTI DARBUOTOJAI?

Negalią turintys asmenys, kaip ir sveikieji, išsilavinimą įgyja bei kvalifikaciją tobulina įvairiose švietimo įstaigose. Įgyti naują profesinę kvalifikaciją ar atstatyti turimus, bet darbei nepakankamus profesinius gebėjimus negalią turintis asmuo gali profesinės rehabilitacijos metu.

PROFESINĖS REABILITACIJOS PASLAUGOS NEĮGALIESIEMS

Profesinė rehabilitacija (PR) – asmens darbingumo, profesinės kompetencijos bei pajėgumo dalyvauti darbo rinkoje atkūrimas arba didinimas ugdymo, socialinio, psichologinio, rehabilitacijos ir kitomis poveikio priemonėmis.

Profesinė rehabilitacija – tai nauja galimybė neįgaliesiems atkurti ar išugdyti darbingumą bei didinti įsidarbinimo galimybes. Profesinės rehabilitacijos paslaugos teikiamos fizinę, jutimo, psichikos, sutrikusio intelekto negalią turintiems asmenims.

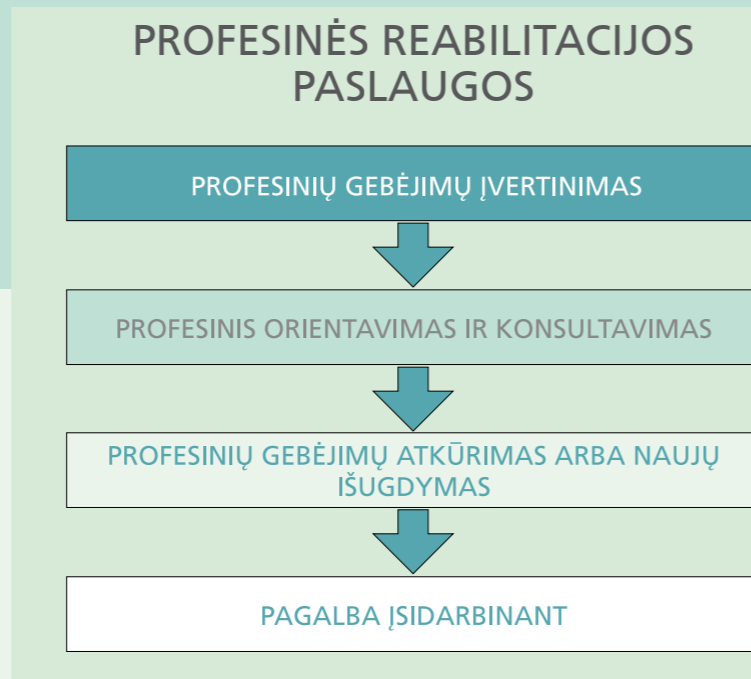
Profesinės rehabilitacijos tikslai:

- 1) atkurti asmens darbingumą;
- 2) didinti galimybes savarankiškai įsidarbinti;
- 3) didinti galimybes dalyvauti įsidarbinimo programose.

PROFESINĖS REABILITACIJOS PROFESINIO MOKYMO PROGRAMOS

Profesinės rehabilitacijos metu asmenys, turintys negalią, gali atkurti savo darbingumą ir įgyti profesinę kvalifikaciją ar kompetenciją pagal vieną iš šių 284 mokymo programų:

Statybos srities profesijos dažytojo medienos apdirbėjo plytelių klojėjo vidaus apdailininko ir kt.	Kompiuterijos profesijos internetinio puslapio kūrėjo kompiuterio vartotojo reklamos internete maketuotojo – rinkodarininko tinklo administratoriaus ir kt.	Meno profesijos dailiųjų medžio dirbinių gamintojo meninių odos dirbinių gamintojo keramikos dirbinių lipdytojo-žiedėjo juvelyro reklamos maketuotojo ir kt.
Paslaugų asmenims profesijos barmeno duonos gaminių gamintojo kirpėjo manikiūrininko padavėjo valytojo virėjo ir kt.	Verslo administravimo profesijos apskaitininko-buhalterio biuro administratoriaus pardavėjo sandėlininko verslo organizatoriaus viešbučio administratoriaus ir kt.	Socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros profesijos lankomosios priežiūros darbuotojo masažuotojo slaugytojo padėjėjo socialinio darbuotojo padėjėjo ir kt.
Inžinerinės ir transporto profesijos krautuvų vairuotojo lengvųjų automobilių kėbulo dažytojo lengvųjų automobilių kėbulo geometrijos atstatymo ir kt.	Žemės ūkio profesijos bitininko želdynų prižiūrėtojo ir kt.	Gamybos srities profesijos drabužių siuvėjo-sukirpėjo dailidės ir kt.

PROFESINĖS REABILITACIJOS PASLAUGAS TEIKIANČIOS ĮSTAIGOS SKIRTINGAS NEGALIAS TURINTIEMS ASMENIMS

Gerosios praktikos pavyzdžiai

„Esu patenkintas dizainerio darbu UAB „Acta luventus“. Šioje įmonėje įsidarinau pabaigus profesinės rehabilitacijos programą, kurios metu įgijau Reklamos internete maketuotojo kvalifikaciją. Asmenims, turintiems negalią, patarčiau patiems rodyti iniciatyvą ieškantis darbo, savarankiškai domėtis savo profesinės veiklos sritimi, gilinti žinias. Svarbu parodyti darbdaviui, ką moki ir gali, nereikia bijoti ir tau pasiseks“

Ričardas, 40 m.

UAB „Lizėja“ vadovas patenkintas savo darbuotojo Aido, baigusio profesinės rehabilitacijos programą ir įgijusio internetinės svetainės kūrėjo kvalifikaciją, darbu: „Darbdaviui nėra ko bijoti priimant dirbti asmenį su negalia, tiesiog reikia parinkti jam tinkamą darbą, pritaikyti darbo vietą, aprūpinti reikiamomis darbo priemonėmis. Dėl vidaus ligos neįgalus Aidas turėjo pakankamai žinių dirbti jam paskirtą internetinės svetainės administratoriaus darbą, aišku, kaip ir kiekvieną kitą darbuotoją, Aidą reikėjo supažindinti su įmonės darbo specifiška. Man svarbiausia, kad mano darbuotojas puikiai atlieka savo darbą, o ne tai, kokią negalią jis turi...“

UAB „Lizėja“ vadovas Gintaris Liberis

Šie ir daugelis kitų sėkmingai įsidarbinusių negalią turinčių asmenų džiaugiasi turėję galimybę dalyvauti profesinės rehabilitacijos programoje ir įgyti profesinę kvalifikaciją, darbdaviai – įdarbinę puikius darbuotojus.

LENGVATOS, TEIKIAMOS DARBDAVIAMS, ĮDARBINANTIEMS NEGALIAJ TURINČIUS ASMENIS

SOCIALINĖ ĮMONĖ – ĮSIDARBINIMO GALIMYBĖS NEĮGALIESIEMS

Socialinėse įmonėse siekiama įdarbinti asmenis, praradusius profesinį ir bendrąjį darbingumą, ekonomiškai neaktyvius, negalinčius lygiomis sąlygomis konkuruoti darbo rinkoje.

Už šių asmenų įdarbinimą ir jų darbo vietų išlaikymą darbdavius finansiškai remia valstybė.

• Įdarbinimas subsidijuojant

Tikslas – padėti įsitvirtinti ar laikinai įsidarbinti, sudaryti specialias sąlygas išlikti darbo rinkoje papildomai remiamiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje bedarbiais ar ieškantiems darbo asmenimis, mokant darbdaviams subsidijas šių asmenų darbo užmokesčiui ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokoms iš dalies kompensuoti (toliau – subsidija darbo užmokesčiui).

Subsidija darbo užmokesčiui mokama iki 12 mėnesių arba neterminuotai, kai darbo sutartis sudaroma su darbingo amžiaus neįgaliaisiais, kuriems nustatytas 0-55 procentų darbingumo lygis.

• Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas

Tikslas – suteikti galimybes darbo ieškantiems asmenims trūkstamus darbo įgūdžius įgyti tiesiogiai darbo vietoje, o darbdaviams – pasirinkti tinkamiausią darbuotoją. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas yra skirtas asmenims, pradedantiems darbo veiklą pagal įgytą kvalifikaciją.

Darbdaviui, įdarbinusiam darbo biržos siūstus asmenis, mokama subsidija darbo sutartyje nurodytam darbo užmokesčiui.

Kai darbdavio paskirti atsakingi asmenys darbo įgūdžių įgijimui organizuoti skiria daugiau kaip 20 proc. savo darbo laiko, gali būti iš dalies kompensuojamos darbo įgūdžių įgijimo tiesiogiai darbo vietoje organizavimo išlaidos, bet ne daugiau kaip 20 procentų visos mokamos subsidijos. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimo trukmė – iki 12 mėnesių.

• Darbo vietų steigimo subsidijavimas

Tikslas – skatinti darbdavius steigti naujas darbo vietas arba pritaikyti esamas prie bedarbio negalios, įdarbinant juos pagal neterminuotą darbo sutartį. Įsteigta (pritaikyta) darbo vieta turi būti išlaikyta ne mažiau kaip 36 mėnesius nuo darbo biržų siūstų asmenų įdarbinimo. Subsidijos dydis vienai darbo vietai įsteigti ar pritaikyti negali viršyti 40 MMA dydžių.

Darbdaviai savo lėšomis privalo apmokėti ne mažiau kaip 20 proc. darbo vietoms įsteigti (pritaikyti) reikalingų išlaidų.

Subsidija skiriama finansuoti šioms išlaidoms:

- darbo priemonėms ir techninės pagalbos priemonėms neįgaliesiems, kurios yra būtinos darbo vietos funkcionavimui užtikrinti, pirkti, montuoti ir pritaikyti;
- mokymui, kai steigiamai darbo vietai reikalingos profesinės kvalifikacijos ar kompetencijos, kurioms įgyti darbo birža neorganizuoja profesinio mokymo;
- patalpoms, kurios valdomos nuosavybės teise, remontuoti ir pritaikyti, kurios yra reikalingos darbo vietai įrengti;
- ilgalaikiam materialiojo turto draudimui.

Reikalavimai darbdaviui, siekiančiam socialinės įmonės statuso

Socialinė įmonė – tai bet kokios teisinės formos juridinis asmuo (individuali įmonė, akcinė bendrovė, viešoji įstaiga), tenkinantis šias sąlygas:

- tikslinėms grupėms priklausančių darbuotojų yra ne mažiau kaip 40 procentų ir šių darbuotojų skaičius ne mažesnis kaip 4 (neįgaliųjų socialinėje įmonėje – neįgalūs darbuotojai sudaro ne mažiau kaip 50 procentų);
- vykdo darbuotojų darbinį ir socialinių įgūdžių lavinimą bei socialinę integraciją;
- pajamos iš socialinių įmonių neremtinės veiklos sudaro ne daugiau kaip 20 procentų

Valstybės pagalbos rūšys neįgaliųjų socialinėms įmonėms

- darbo užmokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokų dalinė kompensacija už kiekvieną tikslinėms grupėms priklausančią darbuotoją;
- subsidija darbo vietoms įsteigti, neįgaliųjų darbuotojų darbo vietoms pritaikyti ir jų darbo priemonėms įsigyti ar pritaikyti;
- subsidija tikslinėms grupėms priklausantiems darbuotojams mokytis;
- subsidija neįgaliųjų darbo ir poilsio aplinkai ir patalpoms pritaikyti;
- subsidija transporto išlaidoms kompensuoti;
- subsidija asistento (gestų kalbos vertėjo) išlaidoms kompensuoti.

Kita valstybės numatyta pagalba:

- socialinėms įmonėms taikomas nulinis pelno mokesčio tarifas;
- viešieji pirkimai iš socialinių įmonių gali būti atliekami supaprastinta tvarka;
- valstybės ir savivaldybių turtas (patalpos) socialinėms įmonėms gali būti suteikiamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis.

Daugiau informacijos teikia teritorinės darbo biržos.

Vilnius

Kaunas

VALAKUPIŲ REABILITACIJOS CENTRO KONTAKTAI

Vilniuje:

Vaidilutės g. 69, LT-10100 Vilnius.

Tel. (8-5) 247 75 43

Faks: (8-5) 247 75 42

Kaune:

A. Juozapavičiaus pr. 34, LT-45228,
Kaunas.

Tel./faks. (8-37) 24 18 81

El.svetainė www.reabilitacija.lt

El.paštas: info@reabilitacija.lt

NAUDINGI KONTAKTAI:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
El. svetainė www.socmin.lt

Neįgaliųjų reikalų departamentas prie
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
El. svetainė www.ndt.lt

Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos
El. svetainė www.ldb.lt

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
El. svetainė www.ndnt.lt

Universali neįgaliųjų reabilitacijos ir
integracijos informacinė sistema
(skiltis Neįgaliųjų įdarbinimas)
www.unriis.lt